

VYUŽITIE OUTSOURCINGU PRI RIEŠENÍ BEZPEČNOSTI MIESTNOU SAMOSPRÁVOU

Jozef Kubás¹, Ján Mišík², Viktor Šoltés³, Róbert Mendel⁴

ABSTRAKT

Otázky bezpečnosti sú z jedným najdôležitejších problémov nielen v spoločnosti, ale aj v samotnej samospráve. Aj keď docielenie úplnej bezpečnosti je nemožné, je potrebné doceliť prijateľnú mieru bezpečnosti. Mestá hľadajú riešenie ako zvýšiť bezpečnosť občanov, podnikov a podobne v ich samospráve. Nájsť riešenie však nie je jednoduché, pretože mesto má obmedzené finančné zdroje. Na zabezpečovanie poriadku mestá využívajú mestskú políciu, ktorá často nedokáže úplne zabezpečiť poriadok pri väčších akciách. Tu vzniká možnosť spolupráce mesta so súkromnými bezpečnostnými službami pri zabezpečovaní rizikových podujatí formou outsourcingu.

Kľúčové slová: Mestská polícia, Súkromná bezpečnostná služba, Samospráva, Bezpečnosť

ABSTRACT

Security issues are one of the most important issues not only society, but also within the government. While achieve complete safety is impossible, it is necessary to provide an acceptable level of safety. Cities seek a solution to increase security of citizens, businesses and the like in their community. Find the solution is not simple, because the city has limited financial resources. Ensuring order on city uses municipal police, which often, but it cannot fully ensure order during larger events. There is a possibility of cooperation with the city of private security companies to risk events.

Key words: Municipal police, private security service, government, security

-
1. Jozef Kubás, Ing. Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Katedra bezpečnostného manažmentu, Ul.1.mája 32, 010 26, Žilina, tel.: 041/513 6670, Jozef.Kubas@fbi.uniza.sk
  2. Ján Mišík, Ing. Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Katedra bezpečnostného manažmentu, Ul.1.mája 32, 010 26, Žilina, tel.: 041/513 6670, Jan.Misik@fbi.uniza.sk
  3. Viktor Šoltés, Ing. Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Katedra bezpečnostného manažmentu, Ul.1.mája 32, 010 26, Žilina, tel.: 041/513 6670, Viktor.Soltes@fbi.uniza.sk
  4. Mendel Róbert, JUDr., PhD. Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Katedra bezpečnostného manažmentu, Ul.1.mája 32, 010 26, Žilina, tel.: 041/513 6665, Robert.Mendel@advokat-mms.sk

ÚVOD

Jednou zo základných potrieb obyvateľov je pocit bezpečia. Občania považujú bezpečie za jeden z najdôležitejších aspektov, ktorý vplýva na kvalitu života v meste. Mesto sa snaží vytvárať také prostredie aby obyvatelia boli v bezpečí a snažia sa eliminovať všetky negatívne determinanty, ktoré ovplyvňujú bezpečie. Jednou z možnosti na eliminovanie je zriadenie mestskej polície. Mestská polícia je zaradená do programu bezpečnosť na ktorý sú vyčlenené obmedzené finančné zdroje. Ako príklad uvedieme mesto Žilina. Pri uskutočnení väčších kultúrnych podujatí je potrebný vyšší počet mestských policajtov na jeho zabezpečenie. Jedným z najväčších podujatí sú staromestské slávnosti, ktoré trvajú tri dni a návštevnosť býva cez 30 tisíc divákov počas trvania. Mesto sa snaží taktiež zvyšovať bezpečnosť počas športových podujatí ako býva hokej a futbal. V prípade rizikových športových podujatí je potrebné adekvátne reagovať aby sa zamedzilo, alebo minimalizovalo protiprávne konanie určitých fanúšikov. Mesto má obmedzený počet mestských policajtov a preto sa snaží zabezpečiť poriadok zaplatením nadčasov policajtom, poprípade sústredenie ich vyššieho počtu na mieste kultúrneho podujatia. V takom prípade sa sústreďuje pozornosť na akciu a môže sa znižovať štandard zabezpečovania ostatných častí mesta, taktiež policajti, ktorí pracujú v nadčase nemusia byť až tak motivovaní pracovať z dôvodu, že nadčas berú ako nútený na úkor voľného času. Preto by malo mesto hľadať tiež alternatívne spôsoby ako ušetriť finančné zdroje a pri tom zefektívniť bezpečie. Jedna z možnosti je využiť outsourcing v podobe súkromnej bezpečnostnej služby, ktorá by v podobe subdodávateľa pomáhala pri zabezpečovaní väčších akcií a podujatí.

1 MIESTNA SAMOSPRÁVA A MESTSKÁ POLÍCIA

Územná samospráva má rozhodujúce postavenie v samosprávnom systéme pri zabezpečovaní verejných služieb a statkov. Predstavuje oprávnenie regiónov (samosprávnych krajov) a obcí (miest a dedín) samostatne rozhodovať a uskutočňovať okruh záležitostí, ktoré sú vymedzené zákonom a sú späté s potrebami a záujmami obyvateľstva žijúceho v ich území (Belajová – Balážová, 2004, s. 39).

Územná samospráva je v SR na dvoch územných úrovniach:

- miestnej
- regionálnej.

Opodstatnenosť existencie územnej samosprávy je vyjadrená v európskych chartách miestnej a regionálnej samosprávy.. Európska charta miestnej samosprávy z roku 1985 predstavuje medzinárodný dokument, obsahuje zásady miestnych samospráv, čím určuje dôležitosť územnej samosprávy ako základu každého demokratického systému. Podpisom charty v roku 1999, najvyššie štátne inštitúcie SR, prejavili svoju politickú vôľu riadiť sa vo vzťahu k územnej samospráve zásadami, ktoré charta obsahuje. Tým potvrdzujú a na medzinárodnej úrovni deklarujú svoj postoj k územnej samospráve, k jej významu a miestu v spoločnosti (Betáková 2015).

V intenciách čl. 3 ods. 1 Charty miestna samospráva označuje právo a spôsobilosť miestnych orgánov v medziach zákona spravovať a riadiť podstatnú časť verejných záležitostí v rámci ich kompetencií a v záujme miestneho obyvateľstva. Táto definícia znamená, že miestna samospráva má mať nasledujúce 3 obligatórne požiadavky:

- právomoc spravovať a riadiť podstatnú časť verejných záležitostí v rámci ich kompetencií,
- spôsobilosť na túto správu a riadenie,
- správu a riadenie vykonávať v záujme miestneho obyvateľstva.

Miestnu územnú samosprávu (skr. miestna samospráva) možno definovať ako územnú samosprávu na úrovni nižšej ako región. Na Slovensku ju tvoria obce a mestá ako privilegované právnické osoby, príp. ich združenia.

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok SR združujúci osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Za podmienok ustanovených zákonom *samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami*.

Skutočnosť, že zákon o obecnom zriadení konštituoval obec ako právnickú osobu znamená, že jej priznal právnu subjektivitu. Obec teda existuje ako samostatný právny subjekt, má tak *súkromnoprávnu subjektivitu*, tzn. spôsobilosť mať práva a povinnosti v oblasti civilných vzťahov, ale aj *administratívnoprávnu subjektivitu*, ktorá je daná jej právomocou a kompetenciou samostatne konať a rozhodovať v správnych vzťahoch (Tekeli, 2014, s. 13).

Je potrebné aby mesto hospodáril s financiami vhodne a snažilo sa o finančné zdravie (Štofková 2015). Každé mesto ma vyčlenené finančné prostriedky na jednotlivé programy. Program bezpečnosť, je možné špecifikovať celkom jednoznačne. Do programu sú zaradené policajné služby (prevádzkovanie mestskej polície), civilná ochrana (prevádzkovanie odboru civilnej ochrany na mestskom úrade) a ochrana pred požiarmi (prevádzkovanie dobrovoľného hasičského zboru). (Štofko 2014). Na zvýšenie bezpečnosti a zníženie kriminality napomáha práve mestská polícia (obecná polícia). Mestská polícia je poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní mestských vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v meste a plnenie úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení mesta, z uzneseného mestského zastupiteľstva a z rozhodnutia primátora mesta. Mestskú políciu zriaďuje a zrušuje mesto všeobecne záväzným nariadením. Náčelníka mestskej polície na návrh primátora vymenúva a odvoláva mestské zastupiteľstvo (Zákon č. 564/1991 Z. z.).

Medzi základné úlohy mestskej polície patrí:

- a) zabezpečovanie verejného poriadku v meste, spolupôsobí pri ochrane jej obyvateľov a iných osôb v meste pred ohrozením ich života a zdravia,
- b) spolupôsobí s príslušnými útvarmi Policajného zboru pri ochrane majetku mesta, majetku občanov, ako aj iného majetku v meste pred poškodením,

- zničením, stratou, alebo pred zneužitím i s využitím ústrední zabezpečujúcich signalizáciou a iných zabezpečovacích systémov,
- c) dbá o ochranu životného prostredia v meste
  - d) dbá o dodržanie poriadku, čistoty a hygieny v uliciach, iných verejných priestranstvách a verejne prístupných miestach
  - e) vykonáva všeobecne záväzne nariadenia mesta, uznesenia mestského zastupiteľstva a rozhodnutia primátora,
  - f) objasňuje priestupky, ak tak ustanovuje osobitný predpis, prerokováva v blokovom konaní priestupky ustanovené osobitným predpisom a priestupky bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky spáchané neuposlušnosťou pokynu vyplývajúceho z dopravnej značky zákaz stáť a zákaz zastavenia, zákaz odbočovania, zákaz otáčania, zákaz vjazdu, prikázaný smer jazdy, prikázaný smer obchádzania, vyhradené parkovisko, pešia zóna, obytná zóna, školská zóna, zóna s dopravným obmedzením a parkovisko a zo všeobecnej úpravy cestnej premávky, ktorou sa zakazuje stáť a vjazd vozidiel,
  - g) oznamuje príslušným orgánom porušenie právnych predpisov, ktoré zistí pri plnení svojich úloh a ktorých riešenie nepatrí do pôsobnosti mesta,
  - h) oznamuje mestu porušenie zákazu použitia alkoholických nápojov a iných návykových látok osobou maloletou do 15 rokov, alebo mladistvou do 18 rokov
  - i) plní úlohy na úseku prevencie v rozsahu pôsobnosti ustanovenej týmto zákonom.

Mesto môže vymedziť mestskej polícii aj ďalšie úlohy, ak to ustanovujú osobitné zákony. (Zákon č. 564/1991 Z. z.).

2 MESTKÁ POLÍCIA A MOŽNOSŤ SPOLUPRÁCE S SBS

Súkromné bezpečnostné služby majú zo zákona možnosť vykonávať nasledovné činnosti na úseku strážnej služby:

- a) ochrana majetku na verejne prístupnom mieste
- b) ochrana majetku na inom než verejne prístupnom mieste
- c) ochrana osoby
- d) ochrana majetku a osoby pri preprave
- e) ochrana prepravy majetku a osoby
- f) zabezpečovanie poriadku na mieste zhromaždenia osôb
- g) prevádzkovanie zabezpečovacieho systému alebo poplachového systému, prevádzkovanie ich častí, vyhodnocovanie narušenia chráneného objektu alebo chráneného miesta (ďalej len „prevádzkovanie zabezpečovacieho systému alebo poplachového systému“)
- h) vypracúvanie plánu ochrany alebo
- i) Monitorovanie činnosti osoby v uzavretom priestore na uzavretom mieste

(Zákon č. 473/2005)

Na základe možnosti vykonávať nasledovné činnosti sa vytvára priestor na spoluprácu mestskej polície a SBS pri zabezpečovaní poriadku na mieste

zhromažďovania osôb. Vďaka tomu by sa znížili náklady spojené s náborm vysokého počtu mestských policajtov na zabezpečovanie väčších akcií a podujatí. V prehľadnej tabuľke sme sa snažili poukázať na počty policajtov za určené roky a taktiež na nenaplnenie plánovaných počtov v určitých rokoch. V prípade, že by mesto na zabezpečovanie podujatí spolupracovalo so súkromnými bezpečnostnými službami mohli by v programe bezpečnosť znížiť plánované počty policajtov a tak aj dosiahnuť splnenie plánu, súčasne znížiť náklady spojené so zabezpečovaním podujatí a zvýšiť bezpečnosť.

Tabuľka 1 Počty mestských policajtov v Žiline za jednotlivé roky

rok	plánovaný počet mestských policajtov	reálny počet mestských policajtov	plnenie plánu
1992		44	
1995		58	
2000		69	
2005		70	
2010	100	91	91%
2011	90	85	94,44%
2012	95	86	90.53%
2013	95	88	92.63%
2014	78	78	100%
2015	78	76	97,44%
2016	88	76	86,36%

Zdroj: vlastné spracovanie podľa <http://www.zilina.sk/mesto-zilina-uradna-tabula-mesta-rozpocet-mesta>

ZÁVER

V príspevku sme sa snažili poukázať na možnú spoluprácu mestskej polície so súkromnými bezpečnostnými službami. Ako modelové mesto sme použili Žilinu, ale nad spoluprácou by mali uvažovať všetky mestá. Obce ktoré nepotrebujú, alebo nemajú prostriedky na obecnú políciu zabezpečujú väčšie podujatia svojpomocne poprípade využívajú služby subdodávateľa SBS, takže niektoré firmy už majú skúsenosti s takým zabezpečovaním a tie by mohli využiť v spolupráci s mestskou políciou. Z prípadnej spolupráce vyplýva viac výhod ako sú napríklad usporené náklady, taktiež by mesto nebolo nútené zvyšovať počet policajtov ako napríklad v Žiline oproti roku 2015 kde bol plán 78 príslušníkov na plánovanie 88 príslušníkov v roku 2016. V prípade spolupráce by sa zvýšila aj samotná bezpečnosť vďaka možnosti flexibilne zvyšovať počet osôb na zabezpečovanie podľa potrieb a samozrejme aj prínos nových know-how od SBS spolu s kreatívnym riešením problémov pri spoločnom plánovaní vedúcich mestskej polície a vedúcich SBS. Preto by sa mesto malo snažiť riadiť bezpečnosť čo najefektívnejšie. Podstatným znakom tohto riadenia je riešenie daných problémov, ktoré je založené na del'be práce, pri ktorom ľudia

preberú daný problém resp. úlohu alebo ho prenesú na niekoho iného. Vďaka tomu by mesto odľahčilo tlak na mestskú políciu a preniesla určitú časť na SBS.

Príspevok bol spracovaný v rámci riešenia projektov VEGA 1/0787/14, VEGA 1/0733/15 a VEGA 1/0696/16.

LITERATÚRA

- [1] BELAJOVÁ, A., BALÁŽOVÁ, E. 2004. *Ekonomika a manažment územnej samosprávy*. Nitra : SPU, 2004. 183 s. ISBN 80-8069-458-3.
- [2] BETÁKOVÁ, J., LORKO, M., DVORSKÝ J., 2015. Sectional integration of spatial impacts of environmental risks. 6th International Conference on Safety and Security Engineering, Opatija, Croatia, 2015, 15-26 pp. ISBN 978-1-84564-928-9, ISSN 1746-4498, DOI: 10.2495/SAFE150021.
- [3] BETÁKOVÁ, J., ZEMAN, R., PAVLENKO, T., DVORSKÝ J., 2015. An assessment of measures for the prevention of the origin and consequences of a selected group of exceptional events in a territorial unit. 10th International Conference on Urban Regeneration and Sustainability, Medellin, Colombia, 2015, 251-261 pp., ISBN 978-1-84564-942-5. DOI: 10.2495/SC150231
- [4] ŠTOFKO, S., ŠTOFKOVÁ, Z. 2011. The importance of education in personal property security area. EDULEARN11 Barcelona. Conference proceedings. - Valencia: IATED, 2011. ISBN 978-84-615-0441-1. pp. 005048-005051.
- [5] ŠTOFKO, S., ŠOLTÉS, V. (2014). Verejný poriadok a bezpečnosť v rozpočtoch miest. In: *Rozvoj Euroregiónu Beskydy VIII: spoločensko-ekonomické podmienky v regiónoch 10 rokov po vstupe do EÚ*. Žilina: Žilinská univerzita, 2014. ISBN 978-80-554-0966-5. s. 230-234.
- [6] ŠTOFKOVÁ, J., REPKOVÁ ŠTOFKOVÁ, K., KAŠTÁNEK, P. 2015. *FINANCE*. Bratislava: DOLIS, 152 s., ISBN 978-80-8181-005-3
- [7] TEKELI, J., HOFFMANN, M. 2014. *Zákon o obecnom zriadení. Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2014. 773 s. ISBN 978-80-8168-034-2.
- [8] Zákon č. 564/1991 Z.z. Slovenskej národnej rady o obecnej polícii
- [9] Zákon č. 302/2001 Z.z. o samospráve vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov
- [10] Zákon č. 473/2005 Z. z. Zákon o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti)
- [11] Záverečný účet mesta [on line]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné na: <http://www.zilina.sk/mesto-zilina-uradna-tabula-mesta-rozpocet-mesta>